

Van Swiebertje tot Zorro

Kind zijn in de jaren zestig

Arie Pieters

Van Swiebertje tot Zorro

Kind zijn in de jaren zestig

Arie Pieters

Schrijver/samensteller: Arie A. Pieters
Omslagontwerp: Arie A. Pieters

Foto's privé-verzamelingen:

collectie Arie A. Pieters
collectie A. Pieters-Berkman †
collectie W. M. v. d. Berg †
collectie G. de Reus
collectie W. Brand
collectie A. W. Janssen
collectie A. J. Willems

Foto's & informatie websites:

website Wikipedia.org
website Digitaal Dorp 's-Gravendeel
website Moviepedia/Wiki
website ClassicMovies/Wiki
website Ansichtkaartenbeurs.nl

Foto omslag:

De auteur van dit boek op vierjarige leeftijd.
ISBN: 9789403719245
Uitgegeven via: Mijnbestseller.nl
Print: Printforce
Copyright: Arie A. Pieters, 2023

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Kind zijn in de jaren zestig
3. Speelgoed: Van Jouef tot Bambino
4. De wonderbare wereld van warenhuizen
5. Onze televisieseries
6. Buiten mededinging
7. Een andere wereld
8. Nawoord
9. Nuttige adressen & websites
10. Eerdere uitgaven

1. Inleiding

Een boek over jeugdherinneringen. Het moest er wel een keer van komen. Ik heb tenslotte al zoveel boekjes gemaakt over dingen die historische onderwerpen behandelen. Van het boekje 'De vergeten winter' (over de barre winter van 1929) tot en met boeken over de regionale historie van de Hoeksche Waard en 'Herinneringen aan Jimmy'. In dat laatste boek keken we eens beter naar alle werk dat er in de periode van wederopbouw na de Tweede Wereldoorlog is verricht in ons land. Veelal gebeurde dit met behulp van de oude GMC vrachtwagens, die stoere overlevings van WWII. Vrijwel voor alles werden ze tussen 1946 en 1975 ingezet: Veevervoer, als takelwagens, maar toch verreweg het meest als kipper. Ze waren in die vorm o.a. betrokken bij de aanleg van ontelbare wegen, minstens zoveel bouwputten en de realisering van kanalen.

En in het deel van het land waar ik woonachtig ben speelden ze een voorname rol bij het puinruimen na de Watersnoodramp van 1953 én daarna het herstel van de dijken. Vervolgens werden ze in de tweede helft van de jaren vijftig ook weer ingezet bij alle dijkversterkingen die nodig waren geworden. 'Graven' in het verleden is noodzakelijk om zulke boekjes samen te kunnen stellen. Dat kan tegenwoordig ook middels speuren op het internet, maar ook oude boeken, vergeelde kranten en echte fotoverzamelingen doorspitten hoorde daarbij. 'Oersaai en suffig werk', zullen sommigen misschien zeggen. Voor mij echter een extra leuke bijkomstigheid van werken aan boeken met historische inhoud, want ik had zelfs als kleuter al meer met 'vroeger' dan met de toekomst. Op zolder stond toen ik kind was o.a. een doos met speelgoed uit de kinderjaren van mijn vader en zijn broers en zus. Geweldig vond ik dat!

Van het vooroorlogse knikkerspel heb ik toen heel vaak dankbaar gebruik gemaakt. Was vroeger dan alles beter? Nee, dat zal ik niet beweren. Dat was echt niet zo. Maar het tegenovergestelde, dat alles in onze hedendaagse tijd beter geregeld is, is ook absoluut niet waar. Al willen sommigen -te vaak zonder tegenspraak- ons dat wel doen geloven. Dat wonderlijke beeld, bijna een ordinaire karikatuur, wat ik teveel voorbij heb horen komen de laatste pakweg tien jaar heeft er mede voor gezorgd dat ik de knoop om dit boek te gaan maken door heb gehakt. Merkwaardig genoeg lijken sommige opiniemakers (schrijvers, radiomakers, columnisten) namelijk een soort aversie te hebben tegen de jaren vijftig. Opvallend, want men lijkt niet of nauwelijks oog te hebben voor alle positieve dingen die in dat decennium ook zijn gebeurd. Ziet men het gewoon niet of wil men het misschien niet zien?

De wederopbouw na de Tweede Wereldoorlog (en op de Zuid-Hollandse eilanden en in Zeeland nogmaals een wederopbouw na de Watersnoodramp van '53), de groei van verenigingen, alle sociale verbeteringen en (langzaam maar zeker) ook de verbetering van de financiële positie van arbeidersgezinnen. In de tweede helft van de jaren '50 konden steeds meer mensen zich een auto veroorloven. Hoewel, 'autootje' doet meer recht aan de realiteit, want vaak ging het om een VW kever, een Fiat 500, het Nederlandse Dafje of een ander klein model auto. Maar vreemd genoeg hoorde ik bij de eerder genoemde opiniemakers eigenlijk alleen maar negativisme met betrekking tot dit decennium. Wat opmerkelijk was, was trouwens dat zulke dames/heren vrijwel allemaal de spruitjes erbij haalden om aan te geven hoe 'verschrikkelijk' het in die jaren wel niet geweest moest zijn. De kreet 'een bedompte spruitjeslucht' werd namelijk meer dan eens met volle overtuiging gebruikt.

Maar goed, iedereen heeft uiteraard recht op zijn mening. Het wordt echter anders als men onzin gaat verkopen. En dat doen mensen als ze die eenzijdige mening doortrekken richting een deel of delen van de bevolking. Ik heb in de media meer dan eens moeten lezen/horen dat die 'bekrompen' en volgens sommigen zelfs bijna 'naargeestige' jaren vijftig op het platteland nog bleven voortduren tot en met de jaren zeventig. En dan werd dat beeld ook nog gekoppeld aan het 'arbeidersmilieu'. Woonde je op het platteland en waren je ouders arbeider, dan had je dubbel pech? Klinklare onzin. Dat verwrongen beeld herkende ik ook helemaal niet. En gesprekken die ik dit en het afgelopen jaar had met o.a. oud-klasgenoten van mijn lagere school en ook met enkele neven en nichten bevestigden dat. Eigenlijk waren we het er met zijn allen over eens dat we een hele leuke jeugd hebben gehad.

Een jeugd die wij bovendien te danken hebben aan mensen (onze ouders), die zelf als tieners of hele jonge volwassenen de Tweede Wereldoorlog met alle ellende en verschrikkingen mee hebben gemaakt. En die daarna in de jaren vijftig in deze regio dus ook de Watersnoodramp voor hun kiezen kregen.... Natuurlijk hebben die gebeurtenissen littekens achtergelaten, bij de één meer dan bij de ander. Maar in meerderheid wisten ze ervoor te zorgen dat ondanks alles wij een jeugd kregen die weliswaar in heel wat opzichten anders was als in het heden, maar die niet minder plezierig en zeker niet minder avontuurlijk was als wat de jeugd nu krijgt voorgeschoteld. Het beeld dat kinderen op het platteland opgroeiden in een 'bedompte' omgeving, waar heel veel draaide om het geloof en waar alles en iedereen hopeloos achterliep is heel vriendelijk gezegd nogal erg kort door de bocht.

De jaren zestig en de kinderjaren die ik mij herinner waren echt allesbehalve 'bedompt'. En ik heb zomaar het idee dat heel veel (plattelands)kinderen van toen die mening zullen delen.

Tijd dus om eens op reis te gaan. Terug in de tijd en graven in een dikke stapel jeugdherinneringen. Lang niet iedereen zal alles wat in dit boek de revue gaat passeren herkennen, maar ik vermoed een hele ruime meerderheid wel. Het is overigens geen simpele opsomming van alle speelgoed, de spelletjes die wij speelden en de televisieprogramma's waar we naar keken. Ongetwijfeld zullen mijn herinneringen ook niet met die van iedereen synchroon lopen. Maar er zullen ook vast heel wat, 'oh ja momenten' zijn voor veel lezers. En het doet naar mijn bescheiden mening veel meer recht aan de jeugd, die wij mede dankzij onze ouders kregen dan wat ons wordt voorgeschoteld door mensen met een fobie voor spruitjes. Die overigens wel gezond schijnen te zijn. Dat dan weer wel.... Voor nu moeten we het eten maar even overslaan en voorrang geven aan een bezoekje aan memorylane.

2. Kind zijn in de jaren zestig

Natuurlijk gaan niet alleen kinderen die in de regio Hoeksche Waard opgroeiden vermoedelijk veel dingen in dit boek tegenkomen die zij meteen zullen herkennen. Kind zijn in de jaren zestig was echt niet zo verschillend, ongeacht of je nu op het platteland of in een stad woonde. Ook daar had begin jaren zestig lang nog niet iedereen een televisietoestel in huis staan. Ook daar groeiden veel verenigingen als kool en ook daar was autobezit rond 1960-1962 toen nog geen algemeenheid. En in de loop van de jaren zestig, toen de televisie snel aan populariteit begon te winnen keken we merendeels naar dezelfde TV-series. We maakten als kinderen ook de eerste sportsuccessen mee op TV van Kees Verkerk en Ard Schenk en natuurlijk de opkomst van Lego. Inmiddels allang niet meer weg te denken uit de wereld van kinderen.

In feite zullen veel kinderen van toen, althans degenen die een groot deel van hun kinderjaren (de leeftijd van 1 t/m 10 jaar) doorbrachten in de jaren zestig veel dezelfde herinneringen delen. Dat geldt ook voor degenen die in de late jaren vijftig zijn geboren. Tenslotte waren zij nog maar twee of drie jaar toen ze de jaren zestig 'binnen stapten'. Het was in veel opzichten een geweldige ontdekkingsreis voor ons kinderen dat decennium. Niet alleen maakten we de opkomst van de televisie mee én al die geweldige kinderprogramma's die daarbij hoorden, ook werd veel speelgoed betaalbaar voor de arbeidersklasse. Denk bijvoorbeeld maar eens aan de Matchbox autootjes. En de jongens konden ook 'aanhaken' bij de hobby van hun vader. Zij kregen, zoals in mijn geval al snel hun eerste, 'echte' speelgoedtrein of een hengel. En de jaren zestig waren uiteraard ook de jaren van Barbie.

Het waren zeker niet alleen de jongens die van het 'nieuwe' speelgoed profiteerden. Al was de meerderheid van het aanbod wel gericht op jongens. Ik zelf was dus zo'n kind dat aanhaakte bij de modelspoorhobby van mijn vader, die een prachtige TRIX Express spoorbaan op zolder had. Uiteraard een bezienswaardigheid voor o.a. alle neven en nichten die bij ons op bezoek kwamen. Wat mij vooral is bijgebleven is het beeld van de spoorbaan 's avonds, als alles verlicht was. Wij keken als kinderen onze ogen uit!

**De auteur van dit boek als net vijfjarige met zijn eigen kleine TRIX Express spoorbaantje.*

Wat ook nog standaard was in de jaren zestig was uiteraard het buitenspelen. Zowel als kleuter, er was in onze tuin een zandbakje gemaakt waar ik kon spelen met mijn blikken en plastic kiepwagens en kranen, als wat later toen ik de step had ontdekt was buitenspelen heel normaal. Dat gold ook voor mijn leeftijdsgenootjes in de straat waar ik toen woonde. En wij maakten met onze steppen dankbaar gebruik van de stoep aan het begin van de straat. Even goed vaart maken bovenaan en daarna met zoveel mogelijk snelheid naar beneden! En inderdaad, dat zorgde bij ons weleens voor een stevige valpartij, maar een serie schaafwonden schrok ons bepaald niet af. Het was echter zeker niet bevorderlijk voor de voorraad pleisters tijdens de lente en in de zomer... En in de winter kwam meteen de slee naar buiten. Dat was bij ons een fraai houten exemplaar, gemaakt door de jongste broer van mijn moeder die timmerman was.

Gelukkig is dat laatste iets dat gebleven is, ook in de huidige tijd. De jeugd van nu heeft tussen 2009 en 2020 acht winters meegemaakt met dagen of soms zelfs enkele weken sneeuw in de straten. En toen bleek dat de slee nog altijd mega populair was en is bij de kinderen van nu. Aan het einde van de jaren zestig was ons gezin verhuisd naar een nieuwbouwwijk en daar ontdekten wij het 'nieuwe' spel 'stoepranden'. Een leuke afwisseling op het 'blokkievoetbal', dat wij goed konden spelen met behulp van de her en der liggende straatstenen, die de rol van 'blokkie' kregen. (Er kwamen nog volop straten bij in de wijk waar wij woonden, dus er was geen gebrek aan 'blokkies'.) Maar er was nog iets waar wij als jongens van toen in deze omgeving in geïnteresseerd waren: De stoere vrachtwagens van (in meerderheid) de 's-Gravendeelse aannemer Van der Linden. Die maakten natuurlijk indruk op deze generatie jongens opgegroeid met o.a. Dinky en Corgi Toys.

**Twee stoere REO kippers van VDL (Van der Linden) rond 1968/1970 gefotografeerd.*

Ik weet nog dat ik met twee vriendjes uit de buurt er een sport van had gemaakt om te kijken welke kipper van VDL er straks om de hoek van de Van Groningenstraat zou gaan komen. Wij konden de kippers al aan horen komen, als ze nog ruim buiten ons zicht waren. Het was nog de tijd dat verschillende motoren, zowel in de vracht- als personenwagens hoorbaar anders klonken. Ik weet nog exact welke kippers van Van der Linden destijds het zand aanvoerden voor de nieuw aan te leggen straat even verderop. Het ging om een Mercedes, een Magirus Deutz en een REO, zoals het duo dat we hierboven op de foto zien.

Het duurde echter niet heel lang of het spel was voor onze oren te gemakkelijk geworden. De Magirus Deutz met zijn luchtgekoelde motor hadden we er al na twee ritten uit weten te pikken. En na een goed uur konden we alledrie zonder problemen de drie verschillende merken trucks aan hun motorgeluid herkennen.

**Een GMC CCKW van VDL tegen het einde van de jaren "50 samen met een dragline vastgelegd op de gevoelige plaat.*

De toen nog relatief 'nieuwe' Mercedes en Magirus trucks waren echter niet mijn favoriete kippers. Dat was mijn 'oude liefde' van ruim twee jaar eerder: De GMC CCKW, die destijds, toen wij nog in 't Schenkeltje woonden dapper had meegedaan met de aanleg van het sportpark achter onze huizen. Tussen de Henschels, Mercedes en REO trucks viel de oude GMC toen uiteraard meteen op. En ik heb nu eenmaal iets met 'vintage'...